

IAC "Maritsa" - 95 éves támogatás a paprika-termelők és feldolgozók számára

Автор(и): доц. д-р Величка Тодорова, ИЗК "Марица", ССА

Дата: 02.04.2025 Брой: 4/2025

Összefoglaló

A paprika Bulgária hagyományos és gazdaságilag jelentős zöldségnövénye. Földjeinken évszázadok óta számos paprikatípust termesztettek. A hazai és külföldi gazdag változatosság, valamint az alkalmazott termesztési módszerek révén a bolgár kertészek jelentős és elismert hozzájárulást tettek a paprika elterjedéséhez és gazdagításához számos európai és más országban világszerte.

A Maricai Zöldségtermesztési Kutatóintézet (VCRI "Marica") örököse és folytatója munkájuknak, és idén ünnepli alapításának 95. évfordulóját. Ez idő alatt óriási hozzájárulást tett a növény fejlesztéséhez, tudományos

megközelítéseket és módszereket alkalmazva számos kapcsolódó probléma megoldására.

Vitathatatlan szerepe van a paprika értékes genetikai erőforrásainak gyűjtésében, tanulmányozásában és megőrzésében, valamint a növény népszerűsítésében a létrehozott és bevezetett fajtákon keresztül, mind Bulgáriában, mind külföldön. A VCRI "Marica" nagy termésű és kiváló minőségű fajtákat fejleszt és kínál a termelőknek, amelyek gyümölcseinek felhasználási iránya sokrétű, és némelyikük ellenálló jelentős vírusos és gombás betegségekkel szemben.

Alapítás és fejlődés

A Maricai Zöldségtermesztési Kutatóintézetet 1930. április 1-jén alapították a Mezőgazdasági Minisztérium rendeletével, mint Plovdivi Állami Mezőgazdasági Állomást, az állam által akkori magángazdaságból, Milyo S. Baltovtól megvásárolt, 3634 holdas területen. Kezdetben a kutatási munka a zöldségnövények, a rizs, a takarmány- és rostonövények nemesítésére, valamint az öntözés kérdéseire irányult. 1941-ben a kísérleti állomás intézetté nőtte ki magát, és mivel a Marica folyó völgyében található, és éghajlati és talajviszonyai az egész régióra jellemzőek, "Marica" nevet kapta.

1956 óta a Marica Intézet fő tevékenységét a zöldségnövényekkel és a rizzsel kapcsolatos kérdésekre összpontosította, 1973 óta pedig kizárólag a zöldségnövények és a burgonya nemesítése, valamint azok termesztési technológiáinak területén végzett tudományos, alkalmazott kutatási és szolgáltatási tevékenységet.

A kezdet a kibontakozó zöldségtermelési fellendüléshez kapcsolódik – a belföldi és exportpiacok, valamint a születőben lévő konzervipar új követelményeket támasztottak a zöldségek minőségével szemben. E tekintetben expedíciókat szerveztek a különböző helyi paprikaformák gyűjtésére és tanulmányozására.

Fokozatosan és folyamatosan mélyült a paprika genetikai és nemesítési kutatása, beleértve a heterózis módszer, a hím steril stb. alkalmazásának vizsgálatát. Bővültek a paprika termelés egyes technológiai elemeinek tanulmányozása. Megvizsgálták a különböző típusú öntözőrendszerek, a talajösszetétel, a vetésforgók szerepének stb. a hatását. Párhuzamosan gépeket teszteltek és vezettek be, amelyek gépesítik a vetést, a palántázást, a betakarítást és egyéb folyamatokat. Azonosították a paprika betegségeit és kártevőit, és tanulmányozták a megfelelő védekezési módszereket.

A VCRI "Marica" paprikanemesítési tevékenységének gyakorlati eredményei

Az alapítás utáni kezdeti szakaszban számos populációfajtát szelektáltak, stabilizáltak és terjesztettek az országban és külföldön (Bjál Kalinkov, Bolgár ratund, Sumeni ratund, Kalinkov zelen, Szivrija, Gorogled, Gyulyunska sipka, Bjála sipka stb.). Popov Pável akadémikus kidolgozta a paprika osztályozását, amelyet ma is használnak Bulgáriában és a szomszédos országokban. Később jelentős számú fajtát hoztak létre, amelyek közül sok hosszú ideig a paprika termelés fő fajtáit képezte. Néhányukat ma is keresik és termesztik, mint például a Kurtovszka kapija 1619, Szivrija 600, Gorogled 6, Gyulyunska sipka 1021 stb. [2].

A célzott kutatások és az összetettebb nemesítési módszerek, például a fajták közötti és fajok közötti hibridizáció, valamint a heterózis hatás kihasználása eredményeként nagy termésű és kiváló minőségű fajtákat hoztak létre a termelés és a fogyasztás különböző irányjaival – Hebar, Kapija 1300, Kapija UV (Vertus), Buketen 50, Marica, Sztrijama stb., majd később a Kurtovszka kapija 1, VCRI Rubin, Kalojan, a Jaszen és Milkana F1 hibridjeit, valamint az Ivajlovszka kapija fajtákat. Ez utóbbit a Pazardzsiki Mezőgazdasági Kísérleti Állomással (OCPZ, Pazardzsik) közösen hozták létre.

A VCRI "Marica" legújabb fajtáit – a Rüevitet, a Baltovszka kapiját és a Dan-Dant, valamint a Zlatina jelölt fajtát – a Növényi Rendszerbiológiai és Biotechnológiai Központtal (CPSBB) közösen hozták létre a PlantaSYST nemzetközi projekt megvalósítása eredményeként.

A VCRI "Marica" jelenleg

Technológiai elemeket tanulmányoznak és teljes technológiákat dolgoznak ki az innovációknak megfelelően – mulcsozó anyagok, ültetőgépek, automatizált trágyázási és öntözőrendszerek stb. Racionális eszközöket, megközelítéseket és megoldásokat keresnek a kártevők és a talaj termékenységének integrált védekezésére üvegház és szabadföldi termesztési körülmények között.

A VCRI "Marica" tanúsított ökológiai mezején a paprikafajták reakcióját tesztelik, és a paprika fűszer- és egyéb zöldségnövényekkel történő kombinált termesztési rendszereit tanulmányozzák [3].

A paprikafajták reakcióját értékeli az abiotikus tényezőkre – a magas hőmérsékletre és a szárazságra – [4].

Azonosítják az abiotikus és biotikus stresszel szembeni rezisztencia forrásait [4], [5], [6], és folynak a kutatások a vitaminokban, ásványi anyagokban, pigmentekben stb. gazdag, kiváló minőségű termék előállítására irányulóan [7], [8].

Számos új és jelentős paprika betegséget és kártevőt tanulmányoznak, és hagyományos és alternatív védekezési módszereket keresnek rájuk [9], [10]. E tekintetben a VCRI "Marica" által nemesített legújabb paprikafajták ellenállóak a verticillium hervadással vagy a tobamovírusok – a dohány mozaik vírussal és a paprika enyhe foltosság vírussal – szembeni fertőzéssel szemben [11].

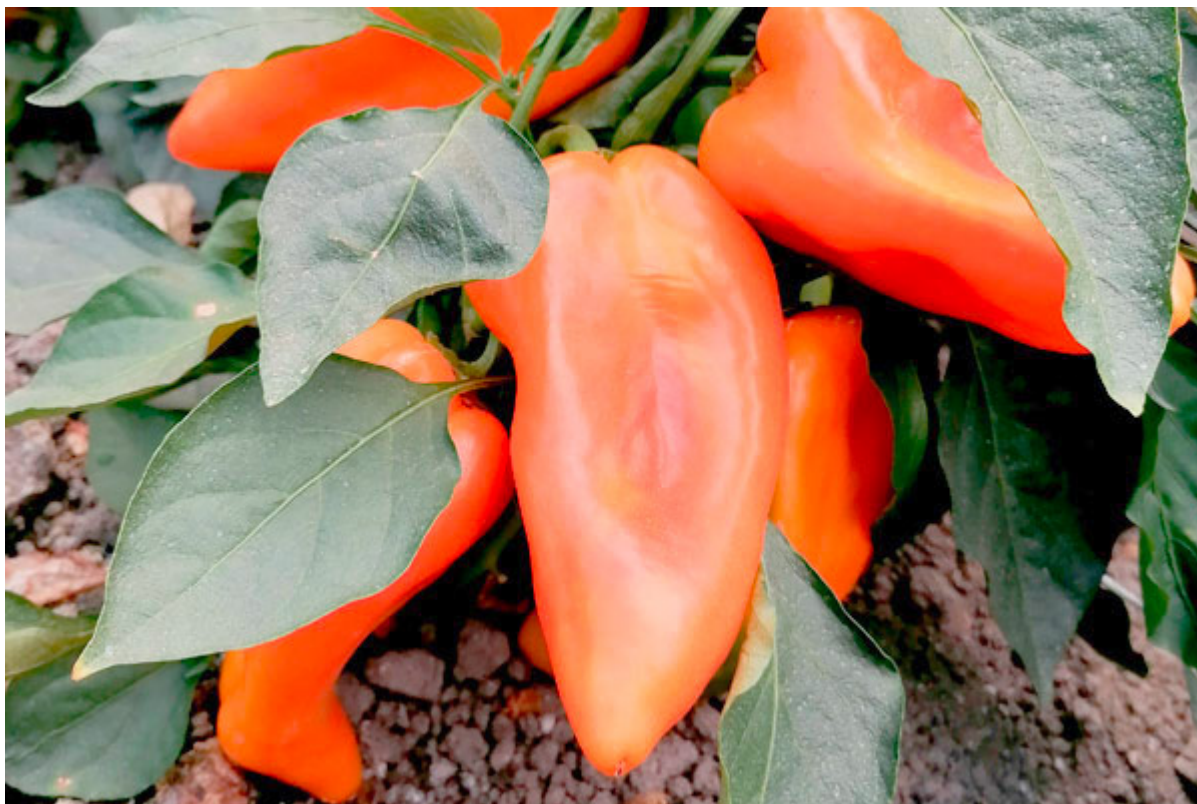
Rüevit – Határozatlan növekedésű, kürt típusú paprikafajta, üvegházi és szabadföldi termesztésre egyaránt alkalmas. A termések lecsüngők, egyhegyűek, zöldek/pirosak, csípősek, 16-18 cm hosszúak, kb. 2-2,5 cm szélesek, a terméshús vastagsága 2-2,5 mm, az átlagos terméstmög 25-30 g. Friss fogyasztásra és feldolgozásra (például savanyúság) szánták. A fajta nagy termésű és ellenálló a verticillium hervadással (*Verticillium dahliae* Kleb.) szemben.

Baltovszka kapija – Határozatlan növekedésű, kapija típusú paprikafajta, üvegházi és szabadföldi termesztésre egyaránt alkalmas. A termések lecsüngők, egyhegyűek, zöldek/pirosak, édesek, 13-15 cm hosszúak, 4-5 cm szélesek, a terméshús vastagsága kb. 4 mm, az átlagos terméstmög 75-85 g. Friss fogyasztásra és feldolgozásra (sütés, hámozás, pürék, ljutenyica stb.) szánták. A fajta nagy termésű (0,8 kg/növény) és ellenálló a dohány mozaik vírussal (TMV) szemben.

Dan-Dan – Határozatlan növekedésű fajta a széles paprikák csoportjából, védett szerkezetekben és szabadföldi termesztésre alkalmas. A termések lecsüngők, édesek, 10-12 cm hosszúak, 7-8 cm szélesek, a terméstmeg 100-120 g, a terméshús vastagsága 5-6 mm. Technikai érettségkor a termések zöldesfehérek vagy viaszfehérek, botanikai érettségkor – pirosak. A termék friss fogyasztásra és feldolgozásra (töltés stb.) szánt. A Dan-Dan fajta nagy termésű (1,10 kg/növény) és ellenálló a paprika enyhe foltosság vírussal (PMMoV) szemben.

Zlatina – Új, nagy termésű, kapija típusú paprikajelölt fajta, szabadföldi és üvegházi termesztésre alkalmas. A termések lecsüngők és nagyon egyenletesek a növényen.